

POKROK ZÁPADU. ORGAN JEDNOTY Č. S. P. S. Weekly Edition. Published by Pokrok Západu Printing Co. 1211 1st St. - Tel. 1000. Subscription \$2.00 per year. Tiskárna: 1211 1st 1314 ulice. Telefon 6. 1000. Vychází každou úteru. Vydává: Tiskárské Družstvo. Šéfredaktor: JAN ROBIČEK.

Poetivost vítězem! William McKinley bude přítel našim prezidentem.

Telegrafické dráty posud neskončily práci svou, posud nepodalý úplný výsledek, ale již jest tak určitým, že ne teprve dnes ráno, nýbrž již dávno před půlnočí bylo mimo veškerou pochybnost, že zvítězil McKinley, z vítěz zila poetivá měna. Předpovědi těch, kdož věřili, že nemožno jest, aby zaslepit se dal lid tak osvěcený, jakým jest lid americký, způsilo se do slova a ty státy, v nichž sousedně jest jádro národa, promluvíly hlasem hromovým, promluvíly pro poetivou měnu a obnovení blahobytu. Slovo stalo se skutkem, naděje úplnou jistotou a celý svět ví již dnes, že národ americký jest poetivým ve svém jádru a nepřipustí znehodnocení měny své, věda dobře, že co by na úkor bylo poetivosti, bylo by na úkor jeho.

Jestli nikdy snad nebyl veden v zemi této zápas volební podobný nynějšímu. Štvaním třídy proti třídě, vymýšlením těch nejdrůbežších smyšlenek a klamů snažili se vůdcové a harcovníci populističtí zfanatizovati lid. Avšak staré a osvědčené přísloví, že a poetivostí nejdá dojde, osvědčilo se i tentokráte a veškeré to předivo klamů a lží popokratlických smeteno bylo uvědoměným voličstvem, kteréž si tu prohlédlo.

Zdravý smysl národa ovládl úplně a napravena chyba, která učiněna byla před 4 roky i vrácena bude správa země opět v ruce strany, kteráž druhdy k největšímu přivedla ji rozkvětu a jejíž zásady dojísta povedou k obnovení blahobytu. Jehož jsme dříve požívali a učiní Ameriku opět tou pravo Amerikou.

Výsledkem této volby upevněny základy, na nichž spočívá svoboda této země. Národ americký osvědčil, že jest schopn řídit své záležitosti ku svému prospěchu a jestliže někdy dopustí se chyby, jako učinil před 4 roky, že dovede ji opět napravit.

Kampaň vzdělávací. Právě ukončená volba bude navždy zaznamenána v dějinách co kampaň vzdělávací. Snad v žádné z voleb dřívějších nebylo poskytováno ze žádné strany tolik poučení o jakémoliv otázce politické, než bylo poskytováno ve volbě minulí o otázce finanční ze strany republikánské. Pravda ovšem, že v každé volbě pojednává se o otázkách politických, ale zřídka že by vzata byla za jediný skoro předmět otázka jediná, jako bylo ve volbě minulí.

To stalo se nutností proto, že takměř násilím přivlečena byla do politiky otázka penězů a šalbou a klamem líbena ve světě nepravém od zastanců svobodné ražby stříbra. Šalebné výklady jejich nalezaly tolik vry u těch, kdož hlouběji o té věci nepřemýšleli, že bylo nutným posvětit důkladně na šalbu tu a proto většina lidí i většina místa v časopisech věnováno bylo pojednávání o otázce finanční. Není možno, aby kampaň právě minulá nezdala bez dobrých účinků a aby neosvědčila se skutečně kampaň vzdělávací, i myslíme, že nemýlíme se, když řekneme, že není vzdělaného národa na světě, kterýž by tak poučen byl v nejvyšších svých vrstvách o otázce penězů, jako jest národ náš po této volbě. Doufáme též, že trvale byly vyvráceny mnohé ty klamné a šalebné domněnky a výklady, jež šířeny byly demokratickými časopisy a řečníky, tak že neosmělí se nikdo znovu je na světě vydávati. Nejen důvody republikánů, nýbrž skutečnost sama vyvrátila nadobro domněnku, že by souvisela cena stříbra s cenou pšenice neb baviny,

kteřouto šalebnou domněnku stíbrští pilně rozšiřovali po celik roků mezi rolnictvem zejména, nalezejícího k těm, kteří domněnku té vry přidávaly. Nyní však každý poznává, že bylo to ošemetné šálení, k němuž neostýchali se snížit ani ty nejdelší časopisy, ani ti nejdelší vědecké strany demokratické. Každý poznal klamnost toho a vlastní zkušenosti minulých týdnů, neboť kdežto cena stříbra klesla neustále, cena pšenice a jiných plodin stoupá více a více a kdo by ještě nyní chtěl tvrditi, že panuje souvislost mezi stříbrem a pšenicí, ten by dojísta odbyt byl nepříjemně každým rozumem a rozvázným člověkem.

Co též neklamné a bezpečně dokázáno bylo pojednáváním o otázce penězů, jest to, že práce vašeho druhu, ať v městech neb na venkově, nejlepší odměny dochází v zemích, kde jsou nejlepší peníze, v zemích, jichž měna založena jest ozlatě. Ve všech takových zemích jest mzdá vyšší a za mzdu obdrženu může každý sobě nakoupiti více životních potřeb. Následkem toho jest též společenské postavení dělníka v zemích se zlatou měnou lepší než v zemích se stříbrnou měnou. Co důkladně vysvětleno bylo jest též, že ani cena potřeb, ani míra blahobytu nezávisí od množství peněz v zemi, nýbrž mnohem větší měrou od čilosti průmyslové a obrátu penězů. Těž tušíme, že dokázáno bylo patrně a nezvratně, že dvojitá měna mající různou vnitřní hodnotu, nemůže podle sebe kolovati a v oběhu se udržeti jinak, než když vlastním základem jest jedna a to lepší z nich. Nejlepší toho důkaz spočívá v tom, že není žádné země mající svobodnou ražbu stříbra, kteráž měla by nějakou zlatou měnu v oběhu, kdežto naproti tomu není žádné země, kteráž má měnu zakládající se na zlatě, aby neměla též hojnost stříbrných peněz v oběhu.

Všude máme za to, že důkladným přednáškám otázky penězů dospěla velká většina národa této země k přesvědčení, že blahobyť jest možná pouze jen při dobré měně a doufáme že otázka stříbra, kteráž vznikla před dvaceti lety, jest výsledkem letošní volby nadobro pochována a nebude více znepokojujícím živlem v naší politice, tak že bude lze přikročiti k řešení otázek jiných, na nichž blahobyť národa závisí.

Z Bulharska. Bývalý velitel strumského pluku roku 1886, major Stojanov, byl tyto dni odevzdan soudu pro vypuzení knížete Battenberga dne 9. srpna r. r. Major Stojanov před půlročním rokem podal žádost za pensionování a jako před tím tak i potom svobodně se pod Soli procházel. Najednou byl zatčen a vznesena naň obžaloba tím podivnějším, že dva z účastníků při vypuzení Battenbergových, Veličkov a Madjarov, sedí na ministerských křeslech. "Svoboda" hádá, že vláda zametá cestu k ospravedlnění emigrantů v Rusku a že soud osvobodí Stojanova, aby mohli být osvobozeni emigranti. "Národní Práva" hádají jinak. Ruská vláda, praví, rozhodně si přeje, aby emigrantům dána byla amnestie. Avšak vláda Stojilova se zdráhá Rusku vyhověti a proto bude jeden z vinníků Battenbergova vypuzen odsouzen, aby vláda měla zámlinku Rusku nepovoliti.

Nízké ceny na jih a západ. Dne 3. a 17. listopadu a dne 1. a 15. prosince prodávati bude drába B. C. R. & N. listky na cestu tam i zpět za cenu jednoho listku s přírůžkou \$2.00 s sice do značného počtu míst v jižních a severních státech. Listky platny budou na 21 den. — Ptejte se jednatele B. C. R. & N. dráhy o další podrobnosti neb pište na J. MORTON, G. P. & T. A., Cedar Rapids, Ia.

HOVORNA. Působí Autsky přímý křesťanský společenství... Místní sdružení křesťanské... Místní sdružení křesťanské... Místní sdružení křesťanské...

Irwin, Pa. Buďte tak laskaví a sdělte mi, co mám dělati s "čarodějnici". Matř se mi na dobytka a to tím způsobem, že roztráňuje mezi lidmi, že přý moje kráva má padouchl nemoc a není to žádná pravda. Chce mě tím špinit, poněvadž prodávám mléko. Rád bych věděl, jak proti ní zákonitě zakročit. Josef Lacinca.

Colon, Neb. Raďte sděleni v Horně: 1. Jak bych měl zacházet se sousedem, který mi pouští dobytek a prasata na můj pozemek. Já byl u něho již několikrát, aby si dobytek zavlel, ale on neuposlechl. 2. Zlali některý národ mluví řeč latinou. A. Malina.

Zprávy osobní. Šimon Rokusek, mladý krajan, dobrý národovec opustil tento týden Omahu, aby nastoupil nové místo v Norfolk, Neb. Přejeme panu Rokuskovi v novém domově mnoho zdaru. Doufáme, že až se mu jak náleží zasteskne, přijede se na nás podívat. — Pan F. Fiala, fidele českého oddělení farmářské vespolečné pojišťovací společnosti z Grand Island, kteráž jest nejstarší a nejlepší i nebezpečnější společností toho druhu v Nebrase, byl v Omaze dneš. Pan Fiala, jak známo, jest bývalým starým soudníkem Nebrasky, kterouž před dvěma lety opustil a do Floridy se odebral, kde však pozbyl záhy vše, co za 18 roků v Nebrase si ustědál. Od minulého roku bydlel v Missouri, kdež posud jeho rodina mešká, kterouž nyní hodlá do Grand Island přesídliti. Krajané, kteří by si přáli pojištění aneb jednatelství pro společnost, v které mohou býti pojištěni a platit pouze jen náhradu strát dle rozvrhu, učiní dobře, když se přihlásí u pana F. Fialy pod adresou Farmers Mutual Insurance Union, Grand Island, Nebr. — Cyklon v St. Louisu za 25 centů. Čtete ohlášku na jiném místě.

Novinky z Čech. Převzatí informací od spravovatele "Pok. 246." V Praze 21. října 1896.

Dokonalý parlament rakouský, jako každý člověk v posledním takovém, má nejednou některé jasné chvíle. A v těch chvílích se na něm objeví, ba dokonce i důležitý návrh. Není divu. Parlament bude záhy rozpouštěn a tu poslanci, kteří půjdou k nové volbě před voliče, pucují si klíky.

Domovské právo jest jeden z důležitých téch návrhů. Co je v Rakousku "domovské právo," toť unikum. Kde se děd i praděd narodil, tam patří ještě obyčejně i vnuč a pravnuk, byť i půl století jinde žil s novou svou rodinou. Tím stává se v Rakousku pravidlem, že v každé obci žije sotva dvě procenta příslušníků domáci, kdežto 98 procent je příslušníků cizích. Dokud se lidem dobře vede, nemá příslušnost v Rakousku cenu. Ale schudne-li člověk, schromne, osiř, tu najednou příslušnost je důležitým momentem: bídák, chudšas, širotek musí z obce, (kde třeba celý život trávil a pro níž i zdraví obětovoil) stěhovati se do domovské obce, třeba byla i v druhém okruhu země. Děti a široci postláni jsou i postřkem, čili "šupem"... Jak srdcervoucí případy tu často nastávají, nelze ani vyličiti.

Abyste této křiklavé nepravosti učinila přítrž, podána byla k popudu českých poslanců konečně po letech vládní osnova o domovském právu, již zejména se navrhuje, aby každý občan po 10letém pobytu nabyi domovského práva v obci, v níž žije.... Ale proti osnově je mnoho odpárců. A to je pěkná společnost: liberálův, jimž antisemité přezdívali sežidovštělých, nacionálův a patentovaní křesťané, antisemité, lidovci a šlechtici!... Ale marný odpor. Předloha vytrvalosti českých poslanců a opravdových zástupců lidu stane se již záhy skutkem. V pátek 23. října dojedná o ní říšská rada a to doufáme, příznivě. —

Oprava tiskového zákona byla interpellována českým poslancem dr. Pačkem. Co je u nás tiskový zákon, víte. Konfiskace, zavírání redaktorů, odpírání koncesí vydavatelských a odmítnutí těchž. Věk v opravu tiskového zákona mělo by se pojeti též zrušení novinářského kolku, a prohlášení živnosti hnihtiskářské za svobodné. Ale kde pak! Zrušit příjem a za to uvolnit tisk, — no, to přeče v Rakousku neudělá ani ministr Čech! —

Oprava živnostenského řádu rovněž nalezla na říšské radě místa. Zasadují se o ni Mladočeši a antisemité. Jedná se tu především o působnost společenstev a o hospodářství se společenskými penězi. Ale i tu akce pohrdli. Vláda zná rubriku "Dať" a tu vede v přísne evidenci, ale rubriku "Má dáti" má nějak zakončenou.....

Platy úřednické jsou stálou bolestí rakouského parlamentu. Uznáváme, že úřednictvo nižší v Rakousku a v Čechách zvláště je postaveno mizerně a přejeme si, aby věc byla napravena. Ale aby vláda vyřezala tu klín klímem a za zvýšení platů úřednických obětastnila národy rakouské zvýšením daně z piva, z lihu a z petroleje, to nedovolfíme. Čeští poslanci musí se proti takovým milostem na cizí konto obraditi co nejušlepnější také učiní. Dle toho pak ovšem se úředníci u nás zvýšení platu dlouho ještě nedočkají.